

Frågor och svar på förslag till våtmarksprojekt i Grovstanäs

Detta dokument med frågor och svar på våtmarksprojektet är framtaget i samarbete mellan beredningsgruppen för våtmarksprojektet och styrelsen för Grovstanäs Samfällighetsförening.

De är möjligt att lägga till ytterligare frågor som kommer att besvaras av beredningsgruppen. Dessa läggs till i detta fråge/svardsdokumentet och publiceras på hemsidan.

Frågor skickas till Karl-Hugo Wirén eller Urban Pihl.
Detta dokument ger svar på frågor som medlemmarna har framfört.

Dokumentet tar inte ställning till projektet

Beredningsgruppen

Karl-Hugo Wirén <karl.wiren@gmail.com>
Urban Pihl <urban.pihl@telia.com>
Per Hansson <purra.hansson@gmail.com>
Gunnar Pettersson <gunnarpettersson7@gmail.com>
Göran Konstenius <goran.konstenius@kb.se>
Tomas Engblom <te@engark.se>
Micael Söderman <micael.soderman@sportfiskarna.se>

För Grovstanäs Samfällighet

Nils Weidstam, nils@nwconsult.se

Färgmarkeringar

- Svart text: Ursprunglig fråga
- Röd text: Micael Södermans svar (Sportfiskarna)
- Blå text: Kompletterande svar från Beredningsgruppen

Frågelista med svar

Frågor om våtmarksprojektet:

1. Är det förenligt med Grovstanäs samfällighets förrättning att anlägga, sköta och underhålla en våtmark på 9,5 ha? Enligt § 18 i SFL (Lagen om förvaltning av samfälligheter) gäller: *En samfällighetsförenings ändamål är att förvalta den samfällighet för vilken den bildats. En samfällighetsförening får ej driva verksamhet som är främmande för det ändamål som samfälligheten skall tillgodose.*

Den får ni reda ut själva.

Att förvalta grönområdet är en del av samfällighetens åtagande. Till grönområdet räknas sumpskogen runt Graven. Området var före 1900 en havsvik. Ett utdikningsföretag kring 1900 resulterade i Graven. Den har därefter sakta men säkert vuxit igen. Samfälligheten bekostade ett försök av Kurt Wärme för många år sen att rensa den, men det fick avbrytas av kostnadsskäl.

Ännu på 90-talet kunde man dock fortfarande se gäddlek vid Näskarängsvägen, inte så nu längre. Nu gör vi ett nytt försök. Det kan ses som ett underhåll eller bevarande av sumpskogsmiljön, inte i första hand en nyanläggning.

Inga kostnader kommer att drabba Samfälligheten andra än sådana som redan idag bestrids av Grönområdet.

För att sköta dammluckor och omlöp jämte innanför vallen föreslagna klarvattenytor bildas en fiskevårdsförening.

2. Enligt dokumenten kommer delar av vissa fastigheter att bli översvämmade. Är det förenligt med lagen om förvaltning av samfälligheter att "köra över" fastighetsägare som motsäger sig projektet? Enligt lagen om förvaltning av samfälligheter gäller "19 § Föreningen skall vid förvaltningen tillgodose medlemmarnas gemensamma bästa. Varje medlems enskilda intressen skall även beaktas i skälig omfattning."

Vi ska inte köra över någon. Ingen har hittills opponerat sig. Ägare till den fastighet som påverkas mest har träffat Micael från Sportfiskarna på plats. Marken mättes in och överenskommelse om att projektet höjer marken till en nivå som gör ägaren nöjd. Något som ibland görs vid våtmarksanläggning.

Lännmans udde: självklart ska inte någon tomt drabbas. De mätningar som Micael Söderman gjorde och som redovisas i förslaget visade att det inte skulle ske. Om det ändå skulle vid närmare analys visa sig bli så, har M S utlovat höjning av de tomtavsnitt som berörs med hjälp av muddermassor från anläggandet av klarvattenytorna. I nödfall, om detta ändå skulle bedömas otillräckligt kan man alltid minska våtmarkens utbredning genom att sänka tröskeln för omlöpet så pass att tomterna säkerställs.

Ytterligare ett alternativ som diskuteras är att bygga vallen vidare upp längs gula stigen, vilket skulle avgränsa tomterna vid Lännmans Udde från våtmarken helt och hållet.

Jag och kollega kollade som snabbast på höjddata och bedömer förslaget som mycket troligt genomförbart. Mycket av stigen ligger redan idag på en höjd av 0,5 och högre. Det dike som behöver grävas på södra av dammvallen/stigen för att få ut vattnet i havet frigör ju en del material så mängden massor som behöver flyttas från de permanenta dammarna är sannolikt inte så stora.

Risken för översvämning *De översvämningar som hittills inträffat i området har alla orsakats av högvatten i Östersjön. En dammvall skulle skydda mot detta. Översvämningar enligt HQ50 HQ100 inträffar vare sig vi har vall eller inte. Däremot kan avbördandet av dessa onormala vattenmassor underlättas genom den rensning av Graven som ingår i förslaget. Vidare är dammvallens konstruktion sådan att den klarar dessa vattenmängder. Omlöpet har två steg: ett smalt som är den normala fiskvägen och ett bredare som medger att onormalt högt vatten kan forsa ut. Bli r flödet ännu högre så öppnar man bara dammluckan i den skunken.*

3. Även om det skulle vara juridiskt möjligt att "köra över" en fastighetsägare i samfälligheten, är det den kulturen vi ska ha i Grovstanäs Samfällighetsförening, att köra över en medlem och förstöra deras fastighet?

Nej ingen sakägare ska eller kan köras över. Om någon i området är negativ men inte påverkas rent faktiskt kan det möjligen vara så, men äger man en tomt som direkt påverkas är inte tanken att denna ska köras över. Detta är också anledningen till att Sportfiskarna och styrelsen tagit beslutet att vattendom ska sökas. Detta innebär en mer ingående utredning om allt, fördjupade samråd etc. Alla kommer då att kunna göra sin röst hörd.

4. Hur lång tid kommer projektet att ta?

Själva genomförandet sker under en höst. Start i augusti. Klart under hösten. Det kan så klart ske kompletteringar eller justeringar efter. Den första delen med framtagande av mkb mm tar längre tid.

5. När på året kommer arbetet att ske?

Augusti-till klart genomförande oktober-november.

6. Hur mycket kommer det att kosta att anlägga våtmarken (oavsett vem som betalar)?

Det är i nuläget en ickefråga. Sportfiskarna söker pengarna. Ni behöver inte betala en krona för genomförandet. Men en översiktlig kostnad är reglering och fiskväg 200 000 kr. Dammvall 200 000. Permanenta vattenspeglar 500 000. Sen ska material köras runt i området för att anlägga de nya stigarna. Sportfiskarna projektledare ska ha lön. Kanske att vägen ska höjas. Sammantaget stora pengar så klart men det är en stor våtmark med stora biologiska vinster varpå den ändå måste ses som billig i sammanhanget.

7. Om projektet blir dyrare än beräknat och pengarna/bidragen inte räcker vad händer då?

Sportfiskarna betalar våtmarken och tillser att den blir klar. Ni behöver inte fundera på detta. Detta regleras så klart i ett avtal mellan berörda parter.

8. En våtmark kräver mycket underhåll; vassen växer, sly i och runt våtmarken växer, sediment lägger sig på botten. Hur mycket kommer skötsel och underhåll av våtmarken att kosta per år? Vem betalar det?

Det finns inte mycket som ska göras som kostar pengar. Marken närmast mynningen bör slås på vass och annan vegetation. Annars handlar det om att lägga i och plocka ur plankorna vid regleringen. Sportfiskarna tillser att allt fungerar och allt är helt under ett antal år. Som exempel kan jag nämna Envikens våtmark i Bergshamra. Den byggde vi för över 10 år sedan. Häromdagen träffade jag den nya markägaren och imorgon bygger vi om en ruttan del av en bro över omlöpet. Även efter våra åtaganden är vi behjälpliga. Vi vill att anläggningen ska fungera. Ytterst så gör vi detta för fisken.

Det går att söka skötselpengar från länsstyrelsen. Det går också att söka pengar från Sportfiskarnas fiskevårdsfond mm.

Skötseln och kostnaderna för den Naturligtvis måste någon sköta omlöp, munk och anläggning i övrigt. Arbetsgruppen avser att bilda en fiskevårdsförening som skulle åta sig detta liksom andra fiskevårdande åtgärder. Detta kan ske med bidrag, råd och dåd från Sportfiskarna.

Vassröjning kan nog småningom komma att behövas. Sådan sker redan idag sedan flera år av entreprenörer anlitade av Grönområdet. Det blir då en lite större insats än den vanliga. Alternativt kan vassröjningen omprioriteras vissa år inom budget

9. Vad kostar det ansöka om en vattendom för projektet?

Det betalar Sportfiskarna. Ni behöver inte fundera på det.

10. Har läst något om att vattendorar ska omprövas i framtiden, gäller det även en vattendom för den här våtmarken? Vem betalar i så fall den vattendomen?

Nej det stämmer inte. Gamla vattendorar för vattenkraft etc ska omprövas för att få mer moderna miljökrav i den så kallade Nationella planen. Fiskvägar, minimitappning etc. Alla sänkta sjöar i landet, dikningsföretag runt åkrar, bevattningsanläggningar mm har vattendorar. Dessa omfattas inte av omprövning.

11. Sportfiskarna ska stå för alla kostnader och lämnar garantier för slutförande och alternativt återställande. Kommer styrelsen att anlita jurister/advokater i samband med kontraktsskrivning med Sportfiskarna? Vad kommer det att kosta?

Sportfiskarna driver och har drivit ett stort antal våtmarksprojekt runt om i landet. Alla projekt har så klart olika förutsättningar och saker att hantera. Men generellt kan jag säga att detta inte är en varken ovanligt stor, dyr eller krånglig våtmark. Vi har också en förbundsjurist som kan vara med och formulera avtal.

Skötseln och kostnaderna för den Naturligtvis måste någon sköta omlöp, munk och anläggning i övrigt. Arbetsgruppen avser att bilda en fiskevårdsförening som skulle åta sig detta liksom andra fiskevårdande åtgärder. Detta kan ske med bidrag, råd och dåd från Sportfiskarna. Vassröjning kan nog småningom komma att behövas. Sådan sker redan idag sedan flera år av entreprenörer anlitade av Grönområdet. Det blir då en lite större insats än den vanliga. Alternativt kan vassröjningen omprioriteras vissa år inom budget.

Kommer styrelsen att anlita en person med rätt erfarenhet för att sköta diskussionen med Sportfiskarna, att följa upp att allt sker enligt projektplanen, att sammanställa och följa upp att alla avvikelser blir åtgärdade och i rätt tid, att projektet följer vattendomen, att återställning sker där det skett skador (vägar, stigar ...), m m? Vad kommer det att kosta?

Vi kan väl bara reglera detta i avtalet? Vi ska inte lura er. Vi vill tillsammans med er bygga en våtmark. Vi har anlagt flera hundra hektar våtmark runt om i landet.

Har Sportfiskarna erfarenhet av projekt i liknande storleksordning och med många fastigheter så nära våtmarken?

Ja det har vi. Vi har anlagt våtmarker och restaurerat avrinningsområden långt större än detta. Vi har projekt med över tusen sakägare. Sen kan en våtmark med en markägare vara lika krånglig så det handlar om att identifiera problem och lösa dem innan. Alla projekt kräver ödmjukhet inför de boendes vilja. Sportfiskarna jobbar alltid för en god relation, rak kommunikation och tydlig problemlösning.

12. Vad kommer att hända med björkarna i Näskaräng? Enligt dokumentet kommer de flesta att dö? Vem vill det? Hur stämmer det med Skogsvårdsstyrelsens plan för området?

Jag har inte påstått att de flesta kommer att dö. Nu har jag inte kollat vad jag skrivit men jag hoppas att jag inte skrivit fel. Men oavsett, dessa björkar står redan i vatten under delar av året. Och de lever och mår bra. Jag har glasbjörk som står i en våtmark som nu varit dämnd mellan mars och början av juli under två år i rad. De mår utmärkt bra. De klarar en våröversvämning. Skulle våtmarken vara dämnd året runt så skulle de dö. Det här är en typisk fråga som utreds i den mkb som tas fram i samband med ansökan om vattendomen. Då insamlas exempel från andra delar av landet, forskares uttalanden etc.

*Näskarängs björkar kommer att få högre vattenstånd under en längre tid än vad som nu är fallet. Under höst och vinter händer ganska ofta att vattnet når upp till blott en decimeter under Näskarängsvägens körbana, t ex i skrivande stund (februari 2024) Farhåga, som vissa hyser, att de vackra björkarna där skulle dö, saknar inte helt berättigande. Alla björkar skulle inte dö. Många av dem anpassar sig till högvattnet genom att bygga upp plattformar av rotskott så att de kan andas. Ändå kanske en del av beståndet dör. Till tröst får vi då dels en rikare mångfald av insekter i död ved, vilket skulle gynna fågellivet, särskilt flera arter av hackspettar. Dels kanske vattenmiljön under träden ljusnar, vilket skulle missgynna myggorna, som föredrar skuggigare miljöer. Projektet skulle inte nämnvärt inverka på sumpskogen. Den fuktiga miljö som refereras till i skötselplanen kommer snarare att gynnas. **Sälgar i våtmark** Sälgen är egentligen flera underarter som alla trivs mycket bra i våtmark. Det finns anledning tro att sälgen rentav skulle gynnas av projektet.*

13. Vad kommer att hända med träden utmed gula stigen vid diket/graven? Kommer de också att dö? Hur stämmer det med Skogsvårdsstyrelsens plan för området?

Samma sak där vad gäller björkarna. Al och sälg som också växer i området klarar utan problem säsongsöversvämningar. Skogsvårdsstyrelsen blir så klart tillfrågade vid ansökan om dom. De är också en självskriven remissinstans.

14. Gula stigen vid diket/Graven kommer att försvinna, det innebär att en väldigt populär stig för många i Grovstanäs försvinner. Vem vill det? Hur ska den ersättas?

Det kan ju också bli nya ännu finare stigar, fågeltorn och annat som kan kompensera detta. Men den kommer ju också att kunna nyttjas under övriga delar av året. Våtmarken är dämnd mellan ungefär mars och midsommar.

Holmastigen söder om graven, vid John Bauerskogen är också den redan idag partiellt översvämmad så att stövlar krävs på två ställen. Den kommer att höjas på dessa ställen, återigen med schaktmaterial från gravenrensningen, en transportsträcka på några meter. Stigen blir bättre än den är nu.

15. Stora delar av Holmastigen och den södra delen av Strömsängstigen kommer att bli översvämmade. Hur ska de stigarna åtgärdas? Kommer muddringsmassor att fyllas på där? Det behövs mycket massor för att höja stigarna, hur ska materialet transporteras dit? Vilka skador blir det på vägarna och stigarna med de transporterna?

Typisk fråga att utreda i en i detaljprojektering inför mkb, ansökan om dom. Det ska dock tas i beaktning att det inte är en särskilt hög vattenhöjning det handlar om och många partier av stigarna ligger ovan denna nivå. Styrelsen har också varit väldigt tydliga med att stigarnas framtida nyttjande ska säkras.

Vägar och stigar Strömsängsstigen norr om spången över Graven är ofta översvämmad redan i dag, utan dämning. Sträckningen allra närmast spången bör höjas, lämpligen med material från rensningen av Graven. Den därpå följande sträckningen kan enkelt ledas om i en lite nordligare bana, norr om slånbuskagen, en bit upp i sluttningen.

16. För en del fastigheter kommer taxeringsvärdena att höjas eftersom tomterna kommer att klassas som strandnära. Hur mycket kommer de att höjas?

Det har jag aldrig varit med om. Det är dessutom så att det bortsett från de permanenta vattenspeglarna vid havet är en tillfällig vattenspegel. Detta klassas inte som vattenspegel som höjer taxeringsvärdet. Men även detta en fråga som lämpligen hanteras i samrådsunderlaget inför vattendomen.

Risken för upptaxering p g a sjötomt Här målas fan på väggen. Området närmast Lännmans udde är idag ganska ofta översvämmat av högvatten. Det är bevuxet med sumpskog och kommer att så förbli om projektet genomförs. Skillnaden blir att vattenytan kommer att vara hög under en lite längre tid. Detta och sumpskogen utesluter klassning som sjötomt.

17. Vilken påverkan kommer projektet att ha på vägar och stigar under de år som projektet ska genomföras? Har vägföreningen tillfrågats om projektet med tanke på slitage av vägarna?

Det handlar inte om år. Det handlar om en höst. Det mesta av arbetet sker med i området stående maskiner som transporteras dit och sen därifrån när arbetet är klart. Tillkommer gör kanske 3 lastbilar med sten, reglering mm. Slitaget blir därmed ringa men åtgärdas så klart om det skulle uppstå. Jag kan inte svara på om vägföreningen tagit ett gemensamt beslut men jag har pratat med en representant som ställt sig positiv till projektet. Se svar nr 15.

18. Näskarängsvägen bör höjas, klarar vägbankarna det? Vad säger vägföreningen?

En självklar och redan beskriven del som ska hanteras i en miljökonsekvensberedning, (mkb). Vägen är en given del att hantera i önskat våtmarksprojekt.

19. Det är ofta synligt vatten i området väster om Övägen - söder om Graven - norr om Holmastigen - fram till röda stigen. Det området är ofta vattensjukt. Bedömer att utbredningskartan är fel i det området. Hur säkra är "översvämningskartorna" i övrigt?

Det kan så klart stå vatten här och var oavsett våtmark eller ej. Det är redan idag också nivåer i exempelvis Näskaräng som uppnår den nivå som föreslås. På partiet mellan Näskarängsvägen och Övägen finns också något som dämmer vattnet. De "fasta" konstruktioner som vägar, trummor, broar mm har vi exakta höjder på. De marker som vi mätt in stämmer också med det höjddata som vi har över området. Så svaret får bli att höjderna stämmer. Sen kan det så klart finnas små avvikelser någonstans. Men inför en dom mäts marken vid fastigheter, vägar och liknande in för att inte skapa problem.

Genom att Graven rensas ökar förmågan att transportera vatten från högre till lägre terräng. Skulle platsen ändå riskera att översvämmas kan den enkelt dras lite sydligare på ängen. Gula stigen väster om Övägen kan med stor fördel dras norr om Graven i stället för söder därom, Det är faktiskt den ursprungliga sträckningen och än idag används den t ex av grönområdets män, vilket fyrhjulingsspår därom vittnar Gula och röda stigarna skulle i så fall mötas norr om spången.

20. Om nivåberäkningarna: Det är många siffror och beräkningar i dokumentet, inte lätt att hänga med. Vad innebär t ex maximal utbredning som anges på ett antal bilder? På sidan 16 anges ett antal höjdnivåer - 0,5 m, 0,61 m, 0,64 m och sen 0,7 m - när gäller 0,7 m? "Med både svämplan samt breddutlopp beräknas den maximala vattennivån i det tilltänkta våtmarksområdet uppgå till +0,7 meter." Gäller det för MQ eller MHQ? Och siffran 18 l/s, den är väldigt låg jämfört med t e x HQ5 på 99?

Om våtmarken är dämnd och det är normalhögt högvatten ligger vattennivån på 0,64. OM det då sammanfaller att det börjar ösregna i flera dagar kan nivån stiga till 0,7. Ju högre vatten det är, desto bredare är utskovet. Det rinner vatten i fiskvägen och i breddutloppet mot Bärsö. Det går också att ta bort luckorna. Vattennivån blir därmed inte högre än 0,7.

Vad händer vart tionde år, med MQ10 på 114? Eller vart 15 år, med MQ15 på 133? Riskerar inte vattennivån att bli högre då?

Nej, utloppet beräknas för att svälja det vatten som kan tänkas rinna i avrinningsområdet. Dessa beräkningar gör av Sportfiskarnas ingenjör och granska vid en ansökan av Länsstyrelsen och domstolen. Det går alltid att öppna luckan vid mynningen. Då är förutsättningen den samma som nu.

21. Hur många kubikmeter muddringsmassor krävs för att bygga dammen? Eller ska den byggas med andra fyllnadsmassor? På skissen på sidan 18 ser den ut att bli cirka 8 meter bred med en höjd på vad, 1 meter eller mer? Uppskattar längden till minst 150 meter. Det kommer att bli väldigt många m³ material och många transporter av schaktmassor till dammen. Hur ska de transporterna ske, med dumpers på vägarna? Vilket slitage ger det? Vem betalar det?

Massorna tas lokalt när de permanenta vattenspeglarna grävs. Inga externa massor transporteras till dammvallen.

22. Rekreationspotential för tillresta? För en våtmark i Hemmesta står det i dokumentet: "Antalet besökare vid våtmarken är tidvis imponerande med både närboende och tillresta människor som skådar fågel, tittar på lekande fiskar, promenerar, rastar hundar etc. Sportfiskarna har också under två år i rad tagit ut hundratals skolbarn från Värmdö kommuns skolor och låtit dem delta i utomhuspedagogisk verksamhet med inriktning praktisk naturvård. Sportfiskarna anser att en våtmark på föreslagen plats har en mycket hög rekreationspotential för framför allt de boende i området."

Tillresta och deras eventuella påverkan på området I Norrtälje kommun finns väldigt många fågellokaler som är både större och etablerade sedan lång tid. 17 stycken är listade i Birdlife Swedens hemsida, och där saknas ändå Kundbysjön i Rimbo, en välkänd och mycket besökt lokal. Det är helt ogrundat att tro att vår lilla klarvattenyta skulle locka utsocknes folk. Om så ändå blev fallet skulle det innebära en högre attraktionskraft i Grovstanäs och därmed stigande fastighetsvärden. Detta i sin tur kan av pessimisten utläsas som högre fastighetsskatt, av optimisten som högre försäljningsvärde

23. Att det ska komma många icke boende för rekreation, fågelskådning och rastning av hundar? Vad kommer det att innebära? Jo, det ger ökad trafik på våra smala vägar vilket ger ökat slitage, sannolikt också fler fordon med högre hastighet är rekommenderade 30 km/h? Vad säger vägförening om det? Även ökad risk för nedskräpning i vårt område. Parkeringsplatser?

Nu ska nog en våtmark vid Grovstanäs inte översättas i direkta siffror till Hemmesta, men ja, det kan så klart bli några stycken som kommer dit för att titta på fisk och fågel. Ni har ju också fantastiskt fina stigar så det är väl kul om fler får ta del av dem. Kompensera slitaget med en swishavgift för en gästparkering vid hamnen. Det lär mer än väl täcka eventuellt slitage.

Se svar 22

24. Är projektet i enlighet med samfällighetsförrättningen

Se svar 1 ovan.

25. Det måste finnas en avtalspart ansvarig för projektet, dess genomförande och framtida drift och skötsel

Sportfiskarna ansvarar för att projektet genomförs och finansieras. Vi ser också till att allt fungerar och att ni kan sköta den. Detta reglerar vi i avtal. Inga konstigheter.

26. Det måste redovisas hur projektet ska finansieras. Vilka medel finns och hur garanteras att alla kostnader täcks.

Sportfiskarna betalar.

27. Vilka garantier kommer att ställas och av vilken part. Projektet kan t.ex. bli mycket dyrare än tänkt samt i värsta fall behöva avbrytas vilket kan ge stora kostnader för återställning.

Sportfiskarna betalar. Vi ser till att det blir som tänkt. Varför skulle vi avbryta? Det är en vanlig våtmark som ska byggas. Jag har jobbat med anläggande av våtmarker i nästan 15 år. Likaså flera av mina kollegor. Men vi reglerar självklart det hela i ett avtal.

28. I förslaget visas att tomter kan bli delvis vattenfyllda vid högre vattenstånd. Vilken rätt finns att utsätta tomtägare för detta?

Se svar ovan fråga 2

29. Två större arbeten ska genomföras. Den ena gäller skapandet av en skyddsvall utmed Blå Stig mellan Lännmans Udde och gränsen till tomten Grovstanäs 4:61, därefter i vinkel för att undvika inträngning på Grovstanäs 4:61 och därefter i ytterligare rätt vinkel ner till den vall mot Västerfjärden som ska skapas. Vallen ska sedan gå utefter sjökanten där dels där dammluckan ska finnas samt förbi omlöpet. Den skapade vallen ska vara så bred att en 4-hjuling kan ta sig fram. Dessutom ska det skapas två "broar" över dammluckan och över omlöpet. Det ska alltså gå att transportera sig från Lännmans Udde till hamnen.

Vägen från Grovstanäsvägen ner till Näskaräng behöver skyddas med vallar för att säkerställa framkomlighet vid högre vattenstånd.

Se svar ovan fråga 18

30. Finns det ritningar avseende skyddsvallen och de två "broar" över dammluckan och omlöpet. Avseende skyddsvallen bör mått på tvärsnitt, höjd, bredd samt vinkel på slänt mot vattensidan. Dessutom bör det beskrivas vilken schaktmassa som ska användas och var den ska hämtas.

Ja, men inte i detta skede. Vi har tagit fram ett underlag som mer än väl räcker för att anlägga våtmarken. Men inför en vattendom så tas detta fram. Vallen är dämmande. Det är inte en skyddsvall.

31. En beskrivning av schaktningsarbetet måste finnas samt klagörande av hanteringen av de träd som idag finns på den yta som enligt planen kommer att läggas under vatten vid en nivå från 0,5 meter till 1,0 meter. Dessutom ska de nuvarande två spångarna tas bort.

Ja

32. Skapande av skyddsvall vid Näskarängsvägen, en beskrivning av denna skyddsvall bör finnas.

Det ska inte finnas någon skyddsvall vid Näskarängsvägen. Önskemålet blev att en våtmark ska byggas. Dämme vid mynningen som dämmer hela området. Inte en högre våtmark uppströms.

33. Både för arbetet vid nedre dammen samt för vägen ner till Näskaräng behövs en projektledare. Vem utser denne? Vem gör upphandlingen av den entreprenör som ska utföra arbetet? Det får antas att kostnaden kommer att finnas i beskrivningen av finansieringen.

Vill ni att sportfiskarna ska vara inblandade så är vi bygglidare/projektledare och vi upphandlar och väljer entreprenör. Ni behöver inte fundera på finansieringen. Den löser Sportfiskarna.

34. Framtida drift och underhåll, samfällighetsförening kan inte åta sig drift och underhåll.

Det pratas om att en förening som ska bildas för att sköta våtmarken. Sen handlar det mest om att stoppa i och dra upp plankorna. Även om att slå vass i Graven. Annars inget nytt.

Se svar på fråga 11

35. Vilken part ska åläggas drift och underhåll, dammluckans inställning ska regelbundet hanteras. Eventuella reparationer och annat måste också hanteras.

Är det ett problem så kan sportfiskarna sköta regleringen under några år. Även relevanta reparationer under X år.

36. Framtida kostnader, då Grovstanäs Samfällighetsförening inte kan ta kostnader för framtida drift och underhåll behöver en fond eller liknande skapas.

Det låter rimligt. Men om samfälligheten tar ett beslut om att våtmarken ska anläggas och att den ses som en tillgång för området så är det väl inte konstigare att sköta detta område än att sköta övriga grönområde? Det måste ju finnas en vilja för projektet.

Att hålla graven öppen har under samhällighetstiden försumrats så till den grad att Näskaräng inte avbördats tillräckligt vid nederbörd under vinterhalvåret. Nu får vi rensning gratis. Vallen kommer inte att kräva annat underhåll än vad fiskevårdsföreningen lätt klarar av, hålla omlöpet öppet, vid behov öppna dammluckan lite mer om det skulle behövas. Dessutom kommer vallen att ersätta spången som snart tjänat ut och måste ersättas till en kostnad. Om vi därjämte låter vallen fortsätta på Gula stigen upp till Övägen så kommer stigen att bli mer framkomlig. Idag är den ofta översvämmad.

37. Hur påverkas grundvattennivån på omgivningen? Dvs på omkringliggande marker.

Höjningen handlar vid Lortviken där den är som högst om ca 3 – 4 dm. Höjningen är alltså relativt låg. I stora delar av området är marken runt snabbt stigande och därmed kommer lite ske med grundvattnet.

Enligt SMHI leder klimatförändringen i vårt område till torrare, längre och varmare somrar samt varmare och nederbördsrikare vinterhalvår. Under den tid de flesta av oss är här kan vi alltså räkna med sjunkande grundvattennivå. Vårt område räknas till kategorin små magasin där nivåerna pendlar upp och ned snabbare än i stora. Våtmarken kan därmed få en utjämnande effekt. Ju längre vi bevarar vattnet ovan dämningen, dess större utjämnning. Dessutom är det sötvatten. Låter vi området torrläggas ökar risken för saltvatteninträngning.

38. Blir det en vattenspegel eller blir det ett kärr? Det hette väl inte Lortviken utan anledning?

Det blir både permanenta vattenspeglar närmast havet och blötlagd mark/våtmark.

39. Hur blir det med mygg? Blir inte Lortviken rena barnkammaren? Kommer vi som bor i närområdet kunna vistas ute om sommaren?

Den blöta skuggiga lokalen i Näskaräng är för mygg optimal. Det lär inte bli flera mygg av föreslagen åtgärd. I området kan det också produceras miljontals fiskyngel. Dessa äter mygg. Mygg är på gott och ont en stor del av vårt ekosystem. Ingen av de många våtmarker vi byggt har skapat ett stort myggproblem.

Till det Sportfiskarna svarat kan tilläggas: Om det mot rimlig förmodan ändå skulle bli en ökning av myggproduktionen kan vi alltid avverka några alar väster om Näskarängsvägen. Många vedeldare skulle glädjas och en större vattenspegel solbelysas, vilket myggen inte gillar.

40. Vad tar Sportfiskarna för ansvar. Dom ger ju råd, men vad händer om dom har fel? Finns deras råd tillräckligt dokumenterade? Har de ansvarsförsäkring ifall dom har fel?

Lite mer än råd vill jag påstå. Vi projekterar, söker tillstånd, pengar, upphandlar entreprenad och är byggledare. Vi har mångårig erfarenhet av denna typ av projekt och har anställd ingenjör, jurist, ekonomer mm. Vi upprättar så klart avtal med styrelsen.

41. Det står i dokumentet att Sportfiskarna betalar, men det är väl ända statliga pengar det handlar om, dvs våra skattepengar? Och det vet man ju, att dessa kan plötsligt ta slut. Jämför elbilsbidraget.

Jag förstår din fråga och oro. Vi har många olika pottor som vi söker ur. Både offentliga och privata. Pengarna är alltid beslutade när vi påbörjar ett bygge. De är överförda till oss och kan alltså inte försvinna.